

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — 20 coroane.
Pe jumătate de an — — — — 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada EMINESCU, Nr. 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 208.

Spre o lume mai bună.

Toate sufletele adevărat românești salută cu o deosebită bucurie sosirea anului nou, care aduce cu sine acum cele mai nobile și mai frumoase speranțe.

Ce zi tristă a fost pentru noi până acum ziua de anul nou! În ziua aceasta simțiam mai greu toate loviturile care ni le aplicau stăpânii, străini de neamul și legea noastră, sufletu ni nostru și tot în această zi ne cugețam cu groază la suferințele și nedreptățile ce ni se puneau în vedere pe viitor. Oricât ne-am fi silit, nu puteam să împreunăm în mintea noastră aceste două noțiuni: Anul nou și fericirea. De acum încolo însă aceasta zi o putem și trebuie să o prăznuim cu tot fastul, cu o dată tihnă și înălțarea sufletească, pentru că ea este regina zilelor, când fiecare suflet românesc trebuie să-și croiască un program de muncă, din care să răsară fericirea lui individuală și în legătură cu această fericirea neamului, căruia îi aparține.

Câte cugețe luminoase s'au născut și au murit în anul nou, pentru că stăpânirea nu le lăsă să iasă la suprafață. Numeroase planuri de muncă au rămas în întunec, fiindcă neamului nostru i-se denega dreptul la propășire și în cele sufletești și în cele materiale.

Acum însă suntem liberi, putem munci și visă în deplină libertate.

Bunul D-zeu a dăruit însă neamului nostru libertatea în vremuri grele, când „marea vieții” este agitată la culme. Faptele pe care le vedem și despre care cetim zilnic ne îndreptășesc să credem că omenimea s'a abătut dela D-zeu și s'a pufundat până preste cap în plăcerile legate de materie. Patimile cele mai urâte: ea lenea, lăcomia, ura, pisma, dorul de a se cocoșa cât mai sus, fără nici o cultură și fără nici o muncă, stăpânesc și guvernează lumea. Și dat fiind adevărul, că păcatele să răspândească repede ca focul, grija de răpătenie a tuturor sufletelor nobile trebuie să fie munca sfântă de a apăra cât se poate neamul de boala veacului.

Acum e timpul să ne punem pe muncă cu toată știința și idealismul. Acum trebuie să predicăm mai cu foc și preoții și laicii tineretului faptele glorioase ale strămoșilor. Purtarea nobililor daci, cari mai bine au băut păharele de otravă de cât să se proștearnă ca sclavi înaintea învingătorilor, trebuie să o povestim copiilor zilnic ca să se întipărească bine în

mintea lor frumșeța și nemurirea eroismului.

E necesar să descriem tinerelor odrasle în colorii cât mai vii figurile tuturor eroilor neamului nostru ca Mihai Viteazul, Ștefan cel mare, Horea, Cloșca, Crișan și Avram Iancu, spunându-le cu toată dragostea părintească că vremurile de astăzi au să treacă ca un vis urât și că lumea convinsându-se singură de urmările păcatelor ei de astăzi, își va veni în fire și atunci toți speculanții slăbiciunilor omenești, cari au „consumat” și „figurat” vor trece pe vecie în domeniul uitării, aceea însă cari vor trăi și străluci pentru totdeauna în amintirea și iubirea neamului sunt cei ce și în mijlocul ispitelor celor mai amăgitoare se luptă, să zbuțimă și muncesc pentru binele și mărirea neamului.

Mărirea și nemurirea acelor Români cari s'au ocupat cu sufletul trebuie să le vestim la toate colturile de stradă. Trebuie să punem față în față pe cel mai iscuțit mercenar al zilelor noastre cu Eminescu Vlahuță, Caragiale și Coșbuc ca să vadă și să se convință înierimea noastră că comori sunt mai frumoase și mai prețioase cele ce satură stomacul, ori cele ce veselesc și înalță sufletele.

Cu ziua de anul nou să înceapă toți, cari am supraviețuit cruzimile războiului, să facim o lume mai frumoasă și bună decât lumea pe care am trăit în robie. Și lumea aceasta nu o putem avea decât dacă animalismului cearecă să cuprindă în ghiarele inimii il opunem motive pentru viață religioasă morală și din cultura.

În război oamenii și-ormintea ziua și noaptea căm ar putea fi cele mai groaznice instrumente acum în pace, datorii suntem să fim fără răgaz și să căutăm toate mijloacele prin care se putem vindeca rănilor de război și să aducem la viață pornirile nobile și frumoase cari au adormit ori s'au tranșat. Fiecare din noi trebuie să se sfântă ca cu o sârguință să răsfoiască sf. scriptura, lit și să culeagă toate cuvintele care pot nobilită și încuraja și să facă din toate cărțile bune și frumoase face clară ca lumina soarelui necesitatea muncii și că munca și iubirea sunt cele care încât ele pot clădi și învi-

cele mai puternice tunuri. Din miile și sutele de mii de hârburi pe care le-a făcut războiul, munca sârguincioasă iarăși poate clădi case și palate. Ogoarele pe cari tunurile ca niște pluguri uriașe le-au întors pe dos munca încetul cu încetul iarăși le poate aduce în starea binecuvântată de mai înainte. Natura care și ea a suferit atât de mult de pe urma războiului prin munca omenească iarăși va deveni rai cuvântător.

Munca însă nu va reclama și va aduce liniște suflete. Patimile pe care războiul numai munca și starea lor nobilă și iscusită și în lume ne poate

ar

aceea cultura trebuie însă și se arete pe adevărații ei reprezentanți, iar pe aceia cari caută să-o falsifice și o folosesc spre scopuri mășavă, trebuie să-i întiească la stălpul rușinii. Răspândirea adevărate va fi încă o garanță pentru însănătoșirea și propășirea omenirii.

Și acută să vorbim la fine despre coroana puterilor care este mai chemată să înnoiască lumea și aceasta este *credința în D-zeu*.

În viața nici unui neam nu-a jucat credința un rol atât de mare și evident ca în viața neamului nostru.

În timpul năvalirilor barbare credința în D-zeu era puterea care ținea la un loc pe strămoșii noștri în creerii munților. Credința în D-zeu ne-a făcut chiar un neam deosebit care a putut să înfrunte toate primejdiile veacurilor. Și chiar în decursul războiului mondial au fost clipe când eram ocrotiți de dușmani din toate părțile și numai aveam binevoitor pe nemeni, decât pe bunul D-zeu care în ultimul moment a înfrânt puterea dușmanilor și a dat învingerea neamului românesc. Având o credință puternică în D-zeu au suferit strămoșii noștri atâtea veacuri, știind și fiind convinși că bunul D-zeu nu va lăsa să piară dreptatea. Credința ne-a fost scut în trecut și ea trebuie să ne rămână scut și pe viitor. Un neam credincios este un neam tare, pentru că credința în D-zeu este izvorul tuturor faptelor mari, *unde este credința, este și eroism și unde este eroism, este viața și glorie.*

Pentru toate acestea dorința de anut nou a scriitorului acestor șire este, că toți barbații idealști, onești, credincioși și muncitori ai României Mari să se adune într-o falangă puternică și să înceapă opera măndră a întemeierii unei lumi nobile și frumoase, scriindu-și pe drapel:

Muncă, iubire, cultură și credință și atunci cu ocaziunea primului an nou în România Mare se putem zice:

Viața fericită îți poștin și vei avea în neamul nostru românesc.

Rusticus.

Cronica bisericească.

Bisericii. — Alegerea de Mitropolit-Primat.

În ziua de însemnătate epocală s'au săvârșit în cursul premergătoare și-lor sărbători ale anului și Mântuitorului nostru Iisus

În prelații ai bisericii din vechiul și bisericii din provinciile eliberate, în sinod, au proclamat cu o deosebită încredință, *unirea bisericilor ortodox-române din Bucovina și Basarabia cu biserica din Regat, într-o unică Biserică autocefală română a României-Mari.*

Consistoriul ectoral, compus din Consistoriul suprem și Senat au ales *episcopul României-Mari* și *Garansebeșului*

ora 12 și trei sferturi cortegiul mitropolitan cu alaiul protocolar: doi ofițeri de străjă călări, în frunte cu prefectul Capitalei d. general Nicolaeanu, urmat de un pluton de jandarmi călări, apoi doi membri ai Consistoriului, mitropolitii Miron Cristea și Pimen, mitropolitul Bucovinei cu episcopul Aradului, alt pluton de călăreți și la urmă președintele Camerei în autómobil.

Suveranii i-au lăsat pe treptele tronului și se introduc rând pe rând cu suita protocolară cei trei ierarhi.

După citirea decretelor de investitură și înmânarea cărjelor arhipăstorești de către Suveran, fiecare dintre cei investiți, au rostit cuvinte de mulțumire, de credință către tron și țară și de preamărire a Bisericii și învățăturilor. Mântuitorului. S'au spus și cuvinte de făgăduință pentru activitatea cea nouă a înalților preoți și îngrijitori ai sufletelor creștinești la cari a răspuns regele cu următoarea cuvântare:

Inalt Prea Sfințit Părinte!

Zice în Sfânta Scriptură: „Cei ce seamănă cu lacrimi, cu bucurie vor secera: mari lucruri a făcut Domnul cu noi”

Și într'adevăr, mare e ziua aceasta în care frații de o credință și de o limbă, după veacuri de tristă și nedreaptă despărțire, își pot întinde mânele spre vecinica unire duhovnicească.

Inalt Prea Sfințit Părinte!

I. P. S. Tu fiind ridicat la cea mai înaltă treaptă a Sfintei Biserici Române cu vie mulțumire Ți-am înmănat după vechile datini, toiagul arhiepiscopal; ca să oblăduiești cu dragoste și îngăduință turma ce Ți este încredințată.

Această veche Mitropolie a Țării Românești, sub ocrotirea căreia se aflau și binecredincioșii fii de peste munți în timpurile marilor Domni munteni, își chiamă din mijlocul fraților împilați până acum sub mâni străine, pe purtătorul cărjei sale mitropolitane.

Te poți mândri I. P. S. Părinte de a fi urmașul atâtor mitropoliti erlavioși cari au fost budoaba acestui scaun arhiepiscopal. Barbații ca Grigore al II., sub a cărui vladicie s'au tălmăcit cele douăsprezece mize și, mai cu deosebi, ca Antim care păstorea în fericitele vremi ale lui Constantin Basarab Brâncoveanu, încălzind pe fiii săi sufletești cu cuvântul și învățătura evanghească, au dat mitropoliei din București un renume care strălucia și peste hotarele țării.

Chemat la scaunul mitropolitan, I. P. S. Tu ai părăsit o eparhie dragă inimii Tale, al cărei conducător sufleteș ai fost în timpuri grele de lupte naționale, dar și în clipele cele mai înălțătoare ale neamului. Urcându-te pe scaunul arhiepiscopal al Ungro-Vlahiei ai frumoasa menire de a înfăptui politica religioasă a lui Mihai Viteazul, care prin înființarea Mitropoliei ortodoxe dela Alba-Iulia ținea să apropie și să unească bisericile toate țările românești.

De atunci până în zilele mărețe ale Unirii ce Atotputernicul ne-a dăruit să le trăim, clerul de peste munți, în timpul luptelor grele și suferințelor de martir, a știut să păstreze alături cu sfânta candelă a credinței strămoșești, flacăra năstinsă a vieții și simțirii naționale. Aceasta dă alegerii întâiului Mitropolit Primat al României-întregite o deosebită semnificare.

Sunt încredințat că chemarea I. P. S. Tale va aduce roade fericite pentru organizarea temeinică și unitară a Bisericii române, precum și pentru întărirea credinței, izvorul neseecat al faptelor bune și al înălțării sufletești.

Din tot sufletul îți urez o lungă și rodnică activitate arhipastorală.

Inalt Prea Sfințit Părinte!

În urmă mărețului act al realizării frumoasei Bucovine la patria mamă și în puterea vechilor datini, cu mare dragoste și cu deosebită mulțumire am întărit I. P. S. Tale purtarea cărjei mitropolitane a Bucovinei. Vei primi aceasta ca

un semn vădit de recunoaștere a deosebitei râvnă ce ai desfășurat în bună conducere pastorală a turmei încredințate Ție. Frumoasele monumente religioase se ridică la Suceava, Rădăuți, Putna și o vie mărturie a evlaviei vrednicilor Voievozi ai Moldovei; ele ne amintesc asemenea, că credința în un popor este singura temelie trăinică pe care se poate rezuma viitorul.

Cu mare nerăbdare aștept să pot veni și Eu în Bucovina de a mă închina la aceste sfinte ctitori și a înveseli sufletul Meu la bogățiile și comorile de artă religioase din toate mănăstirile Bucovinei. Grija ce ai purtat de păstrarea lor a găsit un răsunet de vie recunoștință în inimile credincioșilor. Din tot sufletul urez I. P. S. Tale încă mulți ani de fericită arhipastorie.

Inalt Prea Sfințit Părinte!

În urma Unirii ținuturilor de peste munți cu patria mamă și în puterea vechilor datini, cu deosebită bucurie Ți-am dat întărirea cuvântă pentru păstoria poporului ortodox din eparhia Aradului.

Cunosc grelele lupte ale acestei episcopii dela marginea României, cea mai expusă la bătaia valurilor străine, și aduc în ziua aceasta, prin osul nostru de recunoștință pentru vrednicii luptători ai bisericii române, precum și mărturisirea sentimentelor noastre de dragoste pentru scumpul voștri poporeni de pe malurile Mureșului și ale Crișului, îndemnându-ți ca și pe viitor să-și păstrezi cu aceeași credință limba și legea strămoșească. Întru mulți ani de rodnică păstorie.

Inalt Prea Sfințit Părinte!

Mergeți și întoarceți-vă acum la scaunele voastre episcopale și urmați a apropia cât mai mult de Biserică sufletele credincioșilor, propovăduind, în aceste vremuri de grele încercări morale, tuturor treptelor sociale iubirea apropielii, buna înțelegere și pacea obștească. Întăriți în inimi frica de Dumnezeu, ferirea de nedreptate și fapte rele, respectul ocărmiturilor către ocărmituși și al acestor din urmă către autoritate. Numai prin păstrarea și întărirea unor asemenea sentimente putem avea o Țară bine întemeiată cu o propășire sigură în timp de pace și o puternică pregătire pentru orice vreme grea.

Vă mulțumesc din adâncul sufletului pentru bunele urări ce ne-ați adus reginei, mie și familiei mele.

Solemnitatea s'a sfârșit în mijlocul unei mari însuflețiri. Regele și regina s'au întretinut câteva timp cu prelații și cu unii deputați și senatori.

S'a format acelaș cortegiu ca la sosire cu acelaș ceremonial protocolar și noul ales și întărit ierarhi s'au îndreptat apoi spre reședința mitropolitană.

Lume multă curioasă umplea piața Carol și laturile căii Victoriei.

După săvârșirea ceremonialului dela palat, noul mitropolit al țării a fost condus la mitropolie și instalat în înaltul scaun.

La intrarea în biserică a fost întâmpinat de arhierul Chioșe Ploșteanu, înconjurat de înalți cler, și condus până în fața altarului, unde a luat loc în scaunul mitropolitan. Apoi, vicarul mitropolitan a oficiat slujba religioasă față fiind ministrii, mitropolitii Vladimir de Repta ai Bucovinei, Pimen al Moldovei, arhiepiscopul Nicodim al Chișinăului, P. S. Sa părintele nostru Episcop, episcopii Buzăului, Dunărei de Jos, arhierii Antonovici dela Huși, Gurie dela Iași, Eyghenie Humulescu, membrii Consistoriului superior bisericesc, protoerii Capitalei, Ilfovului, etc.

După oficierea slujbei bisericești, d. ministru al cultelor, Borcia, a citit decretul regal de numire a noului mitropolit.

A vorbit, apoi, vicarul mitropoliei, urându-i bunăvenire, și i-a răspuns mitropolitul Miron

turghie și a predicat părintele protopop Traian Vățian, asistat de preoții E. Crăciun și Alexandru Baba. — În ambele zile P. S. Sa a intrunit la masă șefii autorităților militare și civile și pe fruntașii vieții noastre bisericesti din localitate.

Anul nou în Arad. Primul an nou, ce ni s'a dat să-l avem pe pământul României-mari, s'a prăznuit și în Arad în mijlocul unei bucurii și veselii generale. În biserica catedrală a servit sf. liturghie părintele protopop Traian Vățian, asistat de preoții Vasile Olariu și E. Crăciun. Predica a rostit-o părintele E. Crăciun. La sfârșitul sf. liturghii s'a oficiat Te-Deum și s'au înălțat rugăciuni pentru sănătatea și îndelunga viață a M. Sale gloriosului nostru rege Ferdinand I. și a augustei familii domnitoare. P. S. Sa a primit felicitări de anul nou din partea tuturor autorităților bisericesti, civile, militare și școlare, precum și a credincioșilor parohiei centrale din Arad. La serbarea de anul nou arangiată de reg. 93 din Arad a luat parte și P. S. Sa.

Ferile sf. sărbătorii ale Nașterii Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos la institutul teologic și școala normală diecesană s'au început în 22 Decembrie 1919 (4 Ian. 1920) și durează — în urma lipsei de combustibil — până în 18/31 Ianuarie 1920 inclusive.

Biserica ceho-slovacă s'a rupt de Roma. Preoțimea ceho-slovacă a decretat despărțirea bisericii romano-catolice din Ceho-Slovacia de scaunul papal, ștergerea celibatului și întemeierea unei biserici naționale ceho-slovace.

Adunarea cântecelor de război. Consiliul Dirigent sub Nr. 23250/1919, a ordonat învățătorilor să adune și se prezinte prin revizorat toate cântecurile de război de ori și ce caracter ar fi, precum și alte melodii populare ca: doine, colinde, bocete, cântece de stea ori melodii de joc. S'ar face bun serviciu cauzelor, dacă s'ar fixa pe note și s'ar înainta asemenea cântece, revizoratului de ori care intelectual român.

PĂRTEA OFICIALĂ.

Nr. 2655/919.

Circulară

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din districtul Consistorului din Arad.

Onor. Consiliu Dirigent, resortul cultelor și al instrucțiunii publice din Cluj cu actul Nr. 23.633/919 de datul 22 Decembrie a. c. a asemnat la percepătorul regal român din Arad, pe seama preoților ajutorul lunar de scumpete pe lunile Iulie—Decembrie 1919 invitând Consistorul să ridice acest ajutor dela percepător și să-l distribuie preoților pe lângă următoarele condițiuni:

Preotul Dr. Ioan Felea — fiind chemat dela începutul semestrului la miliție — nu beneficiază de acest ajutor.

Pentru preotul Gheorghe Rista din Ohaba s'a asemnat ajutorul în întregime cu observarea însă, că dacă respectivul preot până la finea anului 1919 nu-și va ocupa postul său, în viitor nu va mai putea beneficia de competențele sale regulate.

Preoților intrați în funcțiune la stat sau la armată, să va plăti ajutorul și pe luna aceea, în care s'au departat din funcțiunea lor bisericască.

Cateheților provizori adecă profesorilor de religie și profesorilor suplitori și practicanți instituți dintre preoți li-se va plăti ajutorul până la sfârșitul lunii Septembrie, deoarece membrii corpului didactic-sunt numiți și și-au primit sau și vor primi retribuțiunile lor dela 1 Octombrie 1919 înainte.

Ajutorul de scumpete de 300 cor. se compună lunar așa fel, că dacă cineva a intrat în oficiu în cadrul acestui an, ajutorul se solvește numai începând cu luna ce urmează după ocuparea oficiului; iar dacă vre-unul a reșos, — pe luna respectivă, în care s'a întâmplat moartea, poate ridica ajutorul văduva sau tutorul orfanilor.

Dela sine se înțelege, că dacă cineva a ridicat deja acest ajutor dela percepător, nu-l poate ridica și dela cassa consistorială.

Pentru executarea ordinului Onor. Consiliu Dirigent, dispunem următoarele:

Conducătorul oficiului protopopesc va avea să compună fără amânare conspectul preoților și văduvelor, cari sunt îndreptățiți la acest ajutor.

Pe baza acestui conspect vidimează chitanțele, dacă le află în regulă și în conformitate cu indicațiunile de mai sus, apoi le restituie celor interesați pentru a le putea prezenta cassei consistoriale, spre solvire.

Dacă însă, din cauza dificultăților de comunicațiune, — protopopul de bună voie ia asupra sa sarcina și răspundabilitatea morală și materială de a împărți însuș acest ajutor preoților și văduvelor din tractul său, atunci — prezentându-se în persoană, cu conspectul celor îndreptățiți, — ridică dela cassa consistorială competențele preoților săi și după distribuire, cel mult în 30 de zile, prezintă cassei consistoriale socoată în regulă alăturând și chitanțele, cari trebuie să fie scrise frumos, legibil, pe jumătate coală, și papir acceptabil.

Pentru uniformitate dăm aici și formularul de chitanță, precum urmează:

Chitanță

..... cor. adecă .....
..... coroane, care sumă licvidată de Onor. Consiliu Dirigent, resortul cultelor și al instrucțiunii publice din Cluj cu rezoluțiunea de sub Nr. 23.633/1919 dato 22 Decembrie 1919 și asemnată din cassa statului, — subscribul am primit-o pe calea superiorității mele diecezane, din cassa Consistorului diecezan ort. rom. din Arad, ca ajutor lunar de scumpete pe lunile

Dat, în .....
..... cor. ..... preot
..... adecă ..... în .....

Cei îndreptățiți la acest ajutor sunt datori a prezenta protopopului chitanțele spre vidimare, în termen de 3 (trei) zile.

Arad, 23 Decembrie 1919 (5 Ianuarie 1920.)

IOAN I. PAPP
Episcop.

Nr. 2624/1919.

Circulară

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale de sub jurisdicțiunea Consistorului ort. român din Arad.

Pentru regularea uniformă a dotației corpului didactic peste tot de sub ascultarea Onorabilului Consiliu Dirigent Român, acesta — ca Resort de Culte și învățământ — a luat, prin ordonanța sa Nr. 20.300/919 din 5 Noembrie a. c., dispozițiunile necesare, pe cari, cu privire la învățătorii școlii primare, le comunicăm în următoarele:

„Învățătorii dela școllele primare, cari au la baza studiilor pedagogice o pregătire mai mică de patru clase secundare (gimnaziale, reale sau civile), sau peste cele 4 clase secundare un curs pedagogic numai de unul sau doi ani, încep cu clasa XI gradația 3. și pot înainta până în cl. VIII gradația 1.

„Învățătorii cu 4 clase secundare și cu școala normală (preparandic) completă (de 3 sau 4 ani) primesc pe lângă salariul de cl. XI—VIII, un adaus de serviciu între 1600—800 Lei, după mărimea localității în care funcționează (conform tabloul B)

„Directorii mai primesc și adausul pentru conducerea școlii conform § 21 al art. de lege XV din 1913, însă în Lei, și anume:

la școala cu 3—6 puteri didactice... 200 Lei,
" " " 7—10 " " " " 300 "
" " " peste 10 " " " " 400 "

„Învățătorii-ajutători (cursiști dela Săliște) vor primi câte 250 (două sute cincizeci) Lei lunar și adausul de vestminte.”

Se observă, că această regulare a dotațiilor învățătoresci, care nu mai face deosebire între învățătorii confesionali și comunali și între cei de Stat, are numai un caracter provizor, după care va urma regularea salarelor, în mod uniform, pe cale legislativă pentru întreaga Țară-Românească-întregită.

Ameliorările de dotațiune sunt de a-se face retrograd, dela 1 Sept. a. c.

Prin urmare comunele noastre bisericesti susținătoare de școlle, cari nu pot să deie înțelegerea nouă a salarelor, vor avea — în înțele-

gere cu învățătorii interesați — să gătească de urgență rugările de înaintat cătră On. Consiliu Dirigent Român la Cluj, și ajustate cu obișnuitele documente și informațiuni, să i-le trimită pe calea Revizoratului școlar competent.

Pe pagina următoare se tipărește tabloul B, despre retribuțiunile învățătorilor dela școllele primare.

Arad, din ședința consistorială dela 19 dec. 1919 (1 Ian. 1920.)

Consistorul ortodox român din Arad.

Nr. 2541/1919.

Circulară

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale de sub jurisdicțiunea Consistorului ort. român din Arad.

Prea Vener. Consistor mitropolitan, prin hârtia sa Nr. 232 M. datată din ședința plenară mitropolitană dela 5/18 Noembrie a. c., a binevoit a ne pune în cunoștință de cauză despre mai multe lucruri privitoare la reforma învățământului primar.

Întâi de toate suntem încunoștințați, că încă în luna august a c., s'au intrunit la Sibiu, delegații On.-lui Consiliu Dirigent și ai Bisericii noastre spre a-se înțelege asupra reformei școlare. Cu acel prilej însuși dl șef al Rezortului de Culte și învățământ a avut cuvinte alese despre rolul din trecut, precum și despre cel din viitor, al școllelor noastre confesionale, cari își vor păstra și pe mai departe existența și organizația pe lângă unele schimbări.

Cu acel prilej au căzut de acord reprezentanții Bisericii și cei ai statului, că statul va ajutama și pe mai departe școllele confesionale, și că se vor face chiar și oare-cari ușorări în cazurile, în cari sarcina culturală ajunsese prea mare în vremea de stăpânire ungurească.

Tot astfel s'a făcut înțelegerea, ca pe viitor să nu se mai facă deosebire între salarizarea învățătorilor de stat, comunali și confesionali, și salarizarea să fie egală, ceea ce a și urmat prin Decretul special al On. C. D. Român Nr. 20.300.919.

Tot cu prilejul pomenit a fost comunicat anchetei un proiect despre înființarea unui nou tip de școală, așa-numită „școală națională primară”, în privința căreia s'a emis deja decretul de inactivare sub Nr. 13.869/1919.

Tipul acesta de școală însă, este chemat să se înființeze în acele comune cari nu avuți și nu au de fel nici-o școală pentru popor. Prin urmare organele bisericesti și credincioșii noștri să fie în curat cu aceea că dispozițiunile din alineatul II, al §-ului 26 din acel Decret, nu sunt de a-se înțelege așa, că Biserica noastră ori credincioșii noștri ar fi în drept sau chiar datori să abdică de școala confesională, sau de a o da în grija statului.

În curând se va intruni Măritul Congres național-bisericesc, care e chemat a-și spune cuvântul în cauza școllelor și peste tot în privința reformei școlare; deci până atunci fiecare comună bisericască și fiecare credincios să deie tot ce este dator pentru susținerea școlii confesionale.

On. Consiliu Dirigent Român, ca Rezort de Culte și Instrucțiune, a găsit că e bine să deie și o Programă analitică pentru școllele primare. Programa aceasta e lucrată după planul nostru confesional de învățământ. Deci această Programă va trebui observată din partea școlliilor noastre, pânăcând regulându-se și chestiunile de drept bisericesc — să se statorească regula nouă, că la compunerea fiitoarelor programe școlare să se măsoare Statul.

Toate aceste să se aducă la cunoștința comitetelor parohiale, ca scaune școlare, și la învățătorilor.

Arad, din ședința școlară consistorială dela 19 dec. 1919 — 1. Ian. 1920.

Consistorul ort român din Arad.

Concurse.

Nr. 1 /1919.

Pentru ocuparea postului de capelăn parohial pe lângă preotul Gheorghe Aurău în parohia de clasa a II-a Cutina, tractul Bel... să scrie concurs cu termen de 3... să publice în „Biserica și Școala”

Cristea, după care, toți cei de față au trecut în sala de recepție.

Înainte de a începe recepția, au vorbit d. Borcia ministrul cultelor, Iorga, președintele Camerei, și pr. Popescu-Moșoaia.

A răspuns noul ales după care cei prezenți au fost invitați la bufet.

Apel

cătră toți președinții cercurilor religioase din despărțământul protopopesc Arad al asociației „Andrei Șaguna”.

În rodus regulamentul asociației „Andrei Șaguna” îndată după constituirea despărțământului, a rămas în sarcina fiecărui membru, ca pătruns de necesitatea unei activități pastorale mai fecunde, să desvolte toate forțele intelectuale în cadrul acestor statute.

Este adevărat, că dela constituire abia au trecut trei luni; este adevărat, că timpul nepriincios din acest anotimp a fost foarte nefavorabil; că impracticabile au fost căile de comunicație și că în consecință întrunirea cercurilor religioase a fost stânjenită, — cu toate acestea avem convingerea, că fiecare dintre onorații preoți a meditat asupra importanței organizației noastre, în care și cel mai umil preot va trebui să strălucească ca un far luminos. Fiecare dintre noi deci se va înarma cu armele cunoștinții și va căuta ca între marginile posibilității să pună în practică acestea statute, menite a strânge rândurile noastre și a da o directivă vieții poporului nostru într-un adevărat sens creștinesc.

În mijlocul frământărilor de cari este preocupată toată suflarea românească, timpul trece cu pași repezi și nu peste mult va suna ceasul când fiecare va trebui să-și dea seama: cu cât am contribuit la propășirea misiunii noastre. Îmbunătățirile sunt așteptate pe toate liniile, iar o acțiune efectivă ar fi salutată cu cea mai vilă aprobări din partea tuturor doritorilor de bine.

Precum în trecut mântuirea neamului nostru pe acestea plaiuri binecuvântate a fost posibilă numai prin porțile santei noastre biserici dreptmăritoare, așa, întocmai, și în aceste zile de mărire națională, element de galvanizare trebuie să rămână preoțimea noastră.

Convinși, că aducem un bun serviciu cauzel de carea ne însuflețim, invităm onorata preoțime din despărțământul protopopesc al Aradului, ca la apropiata întrunire a cercurilor religioase — care mult nu mai poate întârzi — să ia în dreaptă judecată apelul prezent și să stăruie pentru îndeplinirea lui.

Biroul despărțământului protopopesc Arad al asociației „Andrei Șaguna”. Mândruloc.

Iancu Ștefănuț,
preș. despărțământului.

Constantin Mihulin,
secretar.

Care neamuri vor câștiga războiul?

— Predică la vremile noastre.* —

„Cu noi este Dumnezeu, înțelegeți neamuri și vă plecați.”

Trăim și trecem I. C. prin vremuri istorice. După războiul mare și îndelungat parcă să orânduie de nou pe veacuri înainte soarta tuturor neamurilor din lume. Ați auzit, ați cetit că acolo sus la Paris în Franța s-a ținut marele sfat de pace și orânduire nouă a țării și neamurilor. Acolo la masa verde a păcii s-a fac mari schimbări. Să șterg granițe, să mută hotară, state, țări întregi să distramă, altele să refac și preste tot parcă o lume veche să îngroapă și alta nouă se ridică, se clădește pe urma și pe ruinile ei.

Și noi Români suntem acolo undeva pe masa și în socotelile sfatului de pace. După jertfele și sângele vărsate cu belșug pe toate

* Din volumul de predici „Spre Canaan” ce va apărea în Tipografia diecezană.

fronturile războaielor și suferințelor și noi Români am cerut o altă soartă mai bună, o altă orânduire mai dreaptă.

Și după ce sute de ani am suferit și strigat înzadar, de data asta învățații neamurilor mai cu băgare de seamă s'au uitat preste noi. De data asta dorința, cererea noastră cea mai stăruitoare ni s'a împlinit. Hotărâle blâstămate cu cari eram despărțiți noi „cei de un sânge și de o lege” ca la un semn dat au perț și ia-ă-ne azi pe toți în aceeaș casă, în casa și patria noastră. Hotărât acesta e un câștig, un câștig pe care cu suspinuri l-au dorit și așteptat toate generațiunile (rândurile de oameni) neamului nostru.

Dar afară de acest câștig al unirii mai este și un alt fel de câștig de război pe care va trebui să-l avem, să-l dobândim. Mai este un fel de câștig pe care nu ni-l poate da nici luă sfatul de pace dela Paris. Acesta este, dragii mei, *premenirea, înoirea, întărirea noastră morală*. Acesta câștig nu trebuie uitat, nici așezat la urmă ci dimpotrivă el trebuie ridicat și pus în fruntea tuturor.

Hotărât acele neamuri vor eși cu câștig statornic din războaiele vremilor noastre cari au înțeles și înțeleg chemarea de premenire morală a războiului. Căci orice s'ar zice despre război că l-au făcut diplomația, sau capitalismul, sau egoismul (adica ceea dela ocărmuri, sau ceea dela bănele cele mari cu banii lor cei mulți) el își are ca autor (făcător) pe acela carele a zis că nici un păr din capul nostru nu să mișcă de acolo fără voia și știrea lui. Războiul a fost strigătul Domnului de chemare și premenire morală a neamurilor.

El a venit cu foc și suferință pentruca prin ele trecând omenirea decăzută să se curețe, să facă premenirea morală.

Ca o furtună a fost războiul, ca o furtună care distruge, stărmă, doboară dar tocmai prin violența (asprimea) ei curăță inadușala morală, face aerul — moralul — mai ușor, mai curat, mai sănătos.

Acele neamuri vor câștiga dară războiul cari au înțeles chemările morale ale războiului și trecând prin „focul Domnului” (Isaia; și suferințele războaielor s'au curățit, întărit credința în Dumnezeu, virtuțile, moravurile cele bune. Acele neamuri vor dobândi războiul cari din tranșele (fronturile) morții și câmpurile suferințelor s'au înorș acasă mai apropiate de Isus și poruncile lui.

Și iarăș câștig statornic numai acele neamuri vor avea cari, reîntoarse din lupte și ofensive pline de biruință și glorie, vor putea duce și aici acasă cu izbândă o altă luptă și ofensivă: a premenirii morale.

La toate neamurile, pe toate terenele să observă (să poate băga de samă) o grozavă decădere morală (slăbire de moravuri). O lăcomie nebună de a facea bani, averi și plăceri a umplut lumea de uzurari, de geșeftari, cari zi de zi au omorât, au stăns mila, adevărul, iubirea, dreptatea. Curente purtătoare de otravă și moarte s'au pornit în lume și amenință cu distrugere (cu spargere) credința, biserica, familia tot ceeace Hristos ne-a lăsat curat, stănt și bun.

Parcă chiar Antihrist cu toate minciunile și reiele lui a pornit ofensivă să distruge credința, moralul; temelie neamurilor.

Acele neamuri vor câștiga războiul cari ajutate de mai multă credință și mai curate moravuri — vor putea mai degrabă să oprească în loc decăderea morală și năvala curentelor primejdioase. Acele neamuri vor câștiga biruința deplină cari din defensivă vor trece apoi în ofensivă *pe mare și stântă* — curățirii, premenirii morale: vor sugruma fără cruțare uzura, geșeftăria, vor omor corupția, vor călca în picioare minciuna, violenția nedreptatea făcând să simțim odată împlinite vorbele psalmistului: „Mila și adevărul s'au întîmpinat, dreptatea și pacea s'au sărutat, adevărul din pământ a răsărit și dreptatea din cerlu a privit” (Psalm 84, 11, 12)

Dacă deci azi hotărâle ni s'au lărgit și ele cuprind aproape întreg neamul nostru aceasta încă nu înșamnă că am câștigat deplin războiul. Pentruca câștigul nostru să fie deplin și statornic trebuie să facem să strălucească în toată lumina ei și în toată întinderea pământului românesc; credința, virtuțile, moravurile cele bătrâne, curate și bune ale neamului nostru. Numai o Românie așezată pe temelile moralului, pe temelile credinței părinților noștri, înșamnă un câștig adevărat și statornic.

Deapurarea să ne gândim, niciodată să nu uităm noi Români — că mărirea, taria noastră de azi e legată de ceea ce ne-a ajutat să ne ridicăm de credința și moravurile cele bune de ieri. De le vom părăsi înzadar să lărgesc hotărâle noastre căci unde cresc hotărâle, dar scade credința, moralul nu e bine. De acest rău și istoria ne îndeamnă să ne ferim. Istoria ne arată că mărirea și puterea oricărui popor din istoria lumii ține până când el a ținut la credința și moravurile cele bune. Când l-a pierdut — nu l-a mai trebuit alți dușmani căci necredința și decăderea morală au fost cei mai cumpliți dușmani cari l-a surpat puterea și mărirea.

Dacă deci ne-ar întreba cineva care neamuri vor câștiga războiul, numai un răspuns bun i-am putea da: acele neamuri vor câștiga războiul cari având mai multă taria și valoare (avere) morală vor ști și putea să așeze pe această temelie morală ceea ce vor căpăta.

Precum în decursul războiului ziceau unii că războiul îl va câștiga cel din urmă glonț, alții cel din urmă crișar și iarăș alții cel din urmă om și dărab de pâne și pe urmă să adevărul că sfîntenia, dreptatea, moralul cauzei câștigă războiul; așa și acum nici cel din urmă kmetru de pământ ce-l va căpăta mai mult atare neam nici cea din urmă convenție comercială mai favorabilă (cea mai bună târguială și legătură de negoțătorie) ci cel din urmă gram (font) de valoare și greutate morală cel va trage mai mult la câmpăna neamurile lumii — acela va câștiga cu adevărat războiul.

Toți dară cari vreți să mai auziți ce să petrece despre noi la Paris — gândiți-vă la aceste adevăruri.

Deapururi să ne gândim că este un câștig pe care nu ni-l poate da nici luă Parisul: taria, valoarea noastră morală. Orice ar veni dela sfatul păcii, până avem această taria, de nimica nu ne temem.

Dar lipsa și pierderea ei ar fi o mare primejdie decât oricare alta ce ne-ar putea veni dela Paris, Londra sau Newyork.

Și nici nu ar putea să fie altcum, căci doar deasupra sfatului de pace stă Domnul, împăratul neamurilor, care ridică și smerește neamuri după credința și valoarea lor morală.

El este și acolo „puterea” cea cu adevărat „mare.” Pre El înainte de toate să-l avem sprijin și pretin, căci „de vom fi nădăjduindu-ne spre dănsul ne vom mântui printr'ănsul.”

Cu adevărat de vom simți că El este cu noi și ne vom simți ca și noi să fim cu El și poruncile lui atunci vom putea ridica fruntea fără frică strigând: „cu noi este Dumnezeu înțelegeți neamuri — și puteri — și vă plecați” și ne dați ceea ce e al nostru. Atunci și numai atunci am câștigat cu adevărat războiul.

Ioșif Trifu preot.

INFORMAȚIUNI.

Urăm cetitorilor, colaboratorilor și sprijinitorilor ziarului nostru An nou fericit.

Hirotoniri. Candidații de preoți: Alexandru Baba, Amos Opris și Nicolae Morcu, din arhidieceza Transilvaniei, au primit darul preoției prin punerea mânilor P. S. Sale părintelui nostru episcop Ioan.

Crăciunul în Arad. În biserica catedrală din Arad în ziua întâia a sf. sărbătorii a servit sf. liturghie P. S. Sa dl episcop diecezan Ioan I. Papp, asistat de protopresbiterii: Dr. G. Ciuhandu, M. Păcățian și Tr. Vățian, presbiterii: Dr. T. Botis și E. Crăciun și diaconii: Dr. L. Jacob și I. Cioara. În cursul sf. liturghii a hirotonit întru presbiter pe diaconul Alexandru Baba, ear pe ipodiaconul Amos Opris întru diacon. La sfârșitul serviciului dumnezeesc P. S. Sa și-a rostit pastorală de Crăciun, care prin actualitatea cuprinsului bogat în învățături și sfaturi creștinești și prin predarea însuflețită a impresionat adânc și au înălțat mult sufletele credincioșilor, adunați în număr mare în sf. biserică. — A doua zi a servit sf. li-

olumentele împreună cu acest post jumătate din sesia parohială; jumătate din intravilanul parohial; jumătate din pășunea ce se revine după

jumătate din toate venitele împreună cu de parohi.

eventuala întregire dela stat ca capelan. reflectanții la acest post sunt poștiți a-și petițiile concursuale în senzul concluzului 1910 al sinodului eparhial, pentru parohia a II-a și într-o Duminică, ori într-o jare, a se prezenta în sf. biserică din spre a-și arăta desteritatea în cântare.

Petițiile concursuale, adresate comitetului par. să trimit oficiului protopresbiterial gr. m. din Belint (Belence, Temes megye). Alesul va plăti dările după pământul ce-l ciază și va cătuhiza pe elevii dela școala rom. din Cutina fără remunerație.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu*, presbiter.

—□—

1-3

31/1919.

Pentru întregirea vacantului post de preot parohia de clasa I *Dubești*, din protopresbiterial Belint, se descrie concurs cu termen de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreună cu acest post

1. Un intravilan parohial.
2. O sesie parohială, după foaia catastrală, de fână, parte arător.
3. Stolele legale.
4. Bir profesic de fiecare număr de casă între, jumătate grâu, jumătate cocoz sfârșit, ori în caz când careva n'are ducate, plăte în bani cu prețul curent.
5. Întregire dela stat, pentru care însă pânia nu ia asupra sa nici un angajament.

Alesul e îndatorat a solvi toate dările după reg. beneficiul parohial și a cătuhiza la școala profesională din loc fără altă remunerație. Parohia fiind de clasa I, dela reflectanți se prede calificare de clasa întâiu.

Reflectanții vor avea să-și asternă petițiile, justate cu documentele recerute, precum și cu astate despre eventualul serviciu prestat, protopresbiterial tractual, *Gherasim Sârbu* în Belint, Beșul Timiș și să se prezenteze într-o Duminică în s. biserică din Dubești, spre a-și arăta desteritatea în rituale și oratorie.

Prezentarea se va întâmpla conform §-lul I din Regulamentul pentru parohii, dovedind mai înainte protopopului tractual, că are calificare recerută și, dacă e din altă dieceză, că a trimis înaltă încuviințare a P. S. Domn Episcop diecezan de a putea reflecta la această parohie.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu*, protopresbiter.

—□—

1-3

Id Nr. 385/1919.

Pentru întregirea vacantului post de preot în parohia de clasa a II-a *Budinț*, tractul Belint, se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. O sesie parohială de 30 jughăre, de pământ arător.
2. Un intravilan de $\frac{1}{2}$ jughăr.
3. Un extravilan de $\frac{1}{2}$ jughăr.
4. Stolele legale.
5. Întregirea dela stat, pentru care însă parohia nu ia răspunderea.

Alesul va avea să supoarte toate sarcinile publice după sesia parohială, ce o beneficiază.

Reflectanții la acest post, carl trebuie să aibă calificare clasei, și dacă sunt din altă dieceză trebuie înainte de a concura, să se prezenteze șefului tractual, spre a-și dovedi că au această calificare și la P. S. Domn Episcop diecezan spre a-și da înaltă încuviințare, vor asterne petițiile concursuale comitetului parohial din *Budinț* pe calea ofic. presb. rom. ort. din *Belluț*, județul Timiș, apoi se vor prezenta într-o Duminică ori într-o sârbătoare în s. biserică, spre a-și arăta îndemânătatea în cântare, tipic și oratorie, eventual și în celebrare.

Alesul va avea să catehizeze, fără altă remunerație, elevii români ortodoxi dela școala noastră din *Budinț*.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu*, protopresbiter.

—□—

1-3

Pentru deplinirea stațiunii învățorești din formata, se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt: 1. În bani 600 cor., 2. Despăgubirea de pășune după 3 capete vite, cu 35 cor. 3. Uzufructul a $\frac{1}{4}$ intravilan în preț de 40 cor. 4. Pentru participare la conferințe 20 cor. 5. Scripturistica 10 cor. 6. Venitele cantonale circa 40 cor. 7. Locuința în natura constătoare din 2 chilli și cuină; apoi grajd și intravilan. 8. Întregirea salariului dela stat.

Alesul va fi îndatorat a prevedea cantonatul în-și afară de biserică; apoi a ceda jumătate din podul școalei, comunei bisericesti pentru fondul de bucate.

Petițiunile pentru acest post, — ajustate cu documentele necesare — sunt a se adresa comitetului par. din Iermata și a se naiața Preaon. Oficiu ppsc gr. or. rom. al Ienopolei (*Borosjenő*), având reflectanții a se prezenta, în termenul concursual, în s. biserică din Iermata, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Din ședința comit. par. din Iermata, ținută la 27 Noembrie (10 Decembrie) 1919.

Ioan Moza m. p., pres. com. par. *Onuf Bupte* m. p., not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* m. p., presbiter insp. de școale conf.

—□—

1-3

Pentru deplinirea postului de învățor la școala confesională ortodoxă română din *Lalașinț*, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala.”

Venitele sunt: 1. Salar anual electat pe credincioși comunei *Lalașinț* 1000 cor. 2. Locuință cu 2 odăi în natură, cuină și supraedificatele dintr-o grădină de 1200 st. □ dela comuna bisericăscă computate în 200 cor. 3. 4 jugh. și 400 st. □ pământ arător competența cantorală în preț de 220 cor. 4. Scripturistica 30 cor. 5. Diurne și spese de călătorie la conferința învățorească din cultul comunei 50 cor. 6. Retutul de lemne în bani gata din cultul comunei 500 cor. din care se va încălzi și școala, adică: 250 cor. pentru învățor și 250 cor. pentru școală. Suma totală a tuturor emolumentelor face 2000 cor.

Învățătorul va avea să conducă elevii școalei în toată Duminică și sârbătoare la biserică, să conducă strănile, să instrueze elevii în cântările bisericesti, întrucât va ști conduce și cor, va fi preferit.

Întregirea salariului dela suma fundamentală în sus se va cere dela stat, pentru care comuna bisericăscă nu garantează.

De servitorul școalei se îngrijește comuna bisericăscă în rândul servitorilor comunali pe Nrul casei, având un salar anual de 64 cor.

Recursele ajustate cu toate actele necesare adresate comitetului parohial din *Lalașinț* se vor înainta oficiului protopopesc gr. or. rom. din *Lipova* în termenul fixat, iar reflectanții au a se prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare în sf. Biserică din *Lalașinț* pentru a-și arăta desteritatea în cele cantonale.

Din ședința comitetului parohial din *Lalașinț* ținută la 31 Octombrie (13 Noembrie) 1919.

Ioan Hadan, presed. com. par. *Ștefan Mihailovici*, not. com. par.

În conțelegere cu *Fabriciu Manuila* protopresbiter, inspector de școale.

—□—

1-3

Pentru îndeplinirea postului de paroh dela parohia de clasa primă din *Macea*, devenită vacantă în urma abzieerii fostului preot *Aurel Ciorgariu*, la ordinul Ven. Consistor de sub Nr. 1095/1919, din oficiu se descrie concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia oficială „Biserica și Școala.”

Beneficiul de paroh e următorul: 1. Una sesiune parohială. 2. Dreptul de pășunat apartinător sesiei par. 3. Birul și stolele legale. 4. Congrua pentru care parohia nu garantează.

Alesul e îndatorat: a suporta toate dările după beneficiul său, și a catehiza la toate școalele din comună fără drept de remunerație dela parohie.

Parohia fiind de clasa primă dela recurenți se cere calificare prescrișă în concluzul Sinodului eparhial sub Nr. 84/1910,

Recursele ajustate cu documentele necesare, și cu atestat despre serviciul de până acum, sunt a se înainta în termenul concursual protopopului concernent în *Chișineu* (*Kisjenő*) județul *Arad*.

Recurenții, având în vedere § 33 din Regl. par., și pe lângă prealabila încuviințare a protopopului concernent, căruia au întâi ai dovedi că întrunesc toate condițiile din concurs, iar cel din altă dieceză, că au și consimțământul Consistorului diecezan, vor avea a se prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare în sf. biserică din *Macea*, spre a-și arăta destolmicia în rituale, oratorie și cântarea bis.

Chișineu la 21 Dec. v. 1919.

Dr. Dimitrie Barba m. p. protolereu,

—□—

1-3

Pentru îndeplinirea definitivă a parohiei de cl. I. *Moroda*, în conformitate cu rezoluțiunea consistorială Nr. 2512/919, se descrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare lu organul oficios „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt: 1. Uzufructul grădinei și sesiei parohiale. 2. Uzufructul (1) unui jugh. 800 st. □ pământ extravilan din averea *Br. Sina*, ca compensare pentru bir. 3. Stolele legale. 4. Întregirea venitului dela stat, pentru care comuna bisericăscă nu poate garanta casă parohială nu este; dările publice le va solvi alesul.

Concurenții din altă dieceză au să dovedească că au consentimentul Consistorului și respective a Episcopului diecezan.

Întrucât nu ar recurge nici un concurent cu calificare de cl. I, se admit în mod excepțional și concurenți de cl. II.

Reflectanții la această parohie sunt poștiți ca recursele ajustate conform Regulamentului și adresate comitetului par. din *Moroda*, să le substearnă Oficiului protopresbiterial gr. or. rom. din *Ienopolea* (*Borosjenő*), având până la termenul regulamentar a se prezenta în s. biserică din *Moroda*, spre a-și arăta desteritatea în șcele rituale și în oratorie.

Din ședința comitetului par. din *Moroda* ținută la 10/23 Noembrie 1919.

Ioan Moza m. p. președinte adhoc. *Dimitrie Mihailin* m. p. notar adhoc.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* m. p. protopresbiter.

—□—

2-3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățorești dela școala confesională gr. or. rom. din *Mănerău*, protopresbiterial *Ienopolei*, se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala.”

Venitele sunt: a) În bani gata din cassa cultului 534 cor. b) Bani de lemne 120 cor. c) venit cantonale 16 cor. d) Locuință cu 2 odăi, cuină, cămară, și grădina dela locuința învățătorului cca 800 st. □ e) Pentru scripturistica 20 cor. f) Participarea la adunarea generală și conferința 40 cor. și întregirea salariului dela stat. Încălzirea salei de învățământ, cade în sarcina comunei bis.

Venitul total dela confesiune da suma de 670 cor. Învățătorul de mai înainte a avut dela stat toate gradațiile și adausele.

Alesul va trebui să provadă cantonatul la toate serviciile d-zești, să instrueze elevii în cântările bisericesti, și va avea să cânte cu ei la serviciile sfintei liturgii în toate duminicile și sârbătorile.

Recursele ajustate cu toate actele necesare adresate comitetului par. din *Mănerău*, să vo înainta la oficiul ppsc gr. or. rom. al *Ienopolei* (*Borosjenő*) în termenul fixat iar reflectanții vor avea să se prezinte în vre-o Duminică în sf. Biserică din *Mănerău* pentru a-și arăta desteritatea în celea cantonale.

Din ședința comitetului par. din *Mănerău* ținută la 24 Noembrie (7 Decembrie) 1919.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* m. p. protopresbiter insp. de școale conf.

—□—

2-3

Pentru îndeplinirea postului învățoresec dela școala confesională gr. ort. rom. a II-a din *Timișoara-Mehala* se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala” pe lângă salarul următor:

1. Salar fundamental în bani gata 1200 coroane și cortel în natură dela comuna bisericăască, iar întregirea salariului dela stat.
2. Pentru competența de grădiniță 20 cor. relut.
3. Pentru conferințe 20 cor. când participă.
4. Pentru scripturistică 10 coroane.

Alesul va fi îndatorat pe speșele sale proprii a îngriji de curățenia locuinței sale învățătoresci în partea din lăuntru, iar curățenia în partea din afară și eventualele reparaturi, cari prin folosință naturală provin cad în sarcina susținătorului de școală. Alesul va fi îndatorat a conduce și ținea și cantoratul în biserică fără altă remunerațiune precum și a ținea cu elevii sei și cei de confesiunea noastră dela școlă de stat din loc în toată Dumineca și Sărbătoarea nainte de sfta Liturgie exortări religioase și să-i instrueze în cântările bisericesti. Dela recurenți se cere cvalificația învățătorescă prescrisă de lege.

Recurenții sunt avisați, că recursurile lor instruite cu documentele reclamate de condițiunile acestui concurs adresate comitetului parohial în Timișoara-Mehala să le substearnă în termenul prescris Prea Onoratului Domn protopresbiter Ioan Oprea în Timișoara-Fabric, precum și a se prezenta pe timpul publicat în vre-o Duminecă ori Sărbătoare în sfta biserică d'aici pentru a-și arăta desteritatea în cântare și tipic și pentru a se arăta și poporului.

Din ședința comitetului parohial gr. ort. român. din Timișoara-Mehala, ținută la 1/14 Septembrie 1919.

Sava Curuie m. p., președintele comitetului par. Moise Doboșan iun. m. p., notarul comitetului par.

În conțelegere cu: Ioan Oprea m. p., protopresbiter tractual.

— 0 — 2-3

Pentru îndeplinirea postului de învățător din Bucea, protopresbiteratul Peșteșului, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala.”

Emolumente: 1. 400 cor. bani repartiați pe poporeni. 2. Cvarțir liber — o chille și culină. 3. 14 metri de lemne pentru învățător și pentru sala de învățământ. 4. Întregirea de salar dela statul Român. 5. 1/4 jugher pământ pentru grădiniță. Învățătorul e obligat a instrui pruncii în cântări bisericesti, a-l conduce în toată Dumineca și sărbătoarea la biserică și a cânta cu el răspunsurile liturgice.

Doritorii de-a ocupa acest post sunt poțitiți a-și înainta cererile de concurs adresate comitetului parohial din Bucea Prea Onor. oficiu protopopesu din Tileagd, având a-se prezenta la sf. biserică din Bucea, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Pentru Comitetul parohial: Vasile Bulzan m. p., președinte. Florean Bulzan m. p., notar. În conțelegere cu: Alesandru Munteanu, protopresbiter.

— 0 — 3-3

Pentru îndeplinirea unui post de învățător la una din școlile populare ort. române din Șeitin (jud. Cenad) se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia oficială „Biserica și Școala”, cu următoarea dotațiune anuală: 1. Salarul prescris de art. de lege XVI. din 1913, în consonanță cu anii de serviciu al alesului. 2. Relut legal pentru cvarțir sau cvarțir în natură. 3. Stola uzuată la înmormântări și la alte servicii. 4. Pentru scripturistică 20 cor. 5. Pentru conferință învățătorescă 40 cor. 6. Pentru curatorat 40 cor. 7. Pentru grădiniță 20 cor. De lemne pentru încălzitul salei de învățământ se va îngriji comuna bisericăască.

Învățătorul ales va avea să îplinească următoarele îndatoriri: 1. Va cercetă regulat sf. Biserică și va conduce și elevii la sf. Biserică. 2. Va ținea o strană la cântare. 3. Va ținea a propune la clasele cari i-se vor încredința din partea conducătorilor — superiorității școlii.

Reflectanții sunt poțitiți să-și înainteze în termenul indicat recursurile adresate comitetului parohial din Șeitin, la adresa Preaonoratului Oficiu Protopresbiteral în Arad, având să aclude următoarele documente în original: a) Estras de botez. b) Diploma de învățător. c) Atestat de apartinență. d) Atestat despre serviciul de până acum.

Dela recurenți se cere, ca sub durata termenului concursual să se prezinte în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sf. Biserică parohială din loc, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat în ședința comitetului parohial ținută la 25 Noemvrie (8 Decemvrie) 1919.

Nicolae Gheran m. p., președinte. Dimitrie Roședu m. p., notar comit. paroh. În conțelegere cu: Traian Vașian protpp. inspect. școl. confes.

3-3

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25.

Comandamentul Trupelor din Transilvania ordonează, că

1. Vor fi considerați ca vinovați toți aceia, cari fără rea credință, prin localuri publice, în gări, trenuri, în restaurațiuni, pe străzi, vor vorbi sau vor discuta în orice chip știri, fie adevărate, fie închipuite sau își vor da păreriile despre operațiunile de război sau despre situația și mișcarea trupelor, precum și cei ce vor critica poruncile date de autoritățile militare, sau orice alte măsuri cu privire la armata română.

2. Cei ce se vor face vinovați de una dintre poruncile de mai sus, se vor pedepsi de judecători militari cu închisoare până la un an și amendă până la 2 mii lei.

Când însă faptele de mai sus, săvârși cu gând de spionaj sau de pedepsele vor fi cu mult mai aspre legile de război.

Duplicat.

Ioan Seucea, născut la 23 Noemvrie în comuna Utvin, județul Timiș, pierzând diploma de învățător eliberată la 3/16 1903, sub Nr. 976-1903, i-s'a extradat d'cu datul de 9 Ianuarie n. 1920, Nr. 103 1919/20, prin ce originalul se declară de

Direcțiunea institutului teol. școlii normale ort. rom. din

BIBLIOGRAFIE.

A apărut: Calendarul diecezan din Arad anul 1920. Conține cronologia pe anul 1920, bătăi și alte zile schimbăcioase, posturile, legări de post, parastașele oficioase, sărbători naționale, zilele de repaus la judecătorii, timpurile, partea calendaristică și o parte lit instructivă și variată cu poezii și proză din unor scriitori distinși. Prețul unui exemplar Prin poștă, în lipsă de circulație, nu se expedă. Se poate cumpără, însă numai cu bani gata, (comision nu putem servi), în lib diecezană din Arad, strada M. Eminescu (Ferencz) Nr. 35.

Cenzurat: Alexandru T. Stamatrad.

Tablou

despre retribuțiunile învățătorilor dela școlăle primare.

Anii de serviciu	Clasa	Gradația	Salar	Ajutor de război	Total	Bani de cvarțir după clasa							Adaus de serviciu	Observații	
						I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.			
						În Lei									
1-3	XI.	3	2000	1700	3700									După categoriile de localități și adică: clasa de cvarțir I - II 1600 Lei; III - IV 1200 Lei; V-VI 1000 Lei și VII. 800 Lei. Acest adaus îl primesc numai învățătorii cari au patru clase secundare și școala normală (de 3 sau 4 ani) completă.	Afară de retribuțiunile specificate în tablou mai compet învățătorilor adausul familiar și ajutorul de vestiminte în baza dispozițiilor cuprinse în norme. Adausul familiar e: pentru fiecare membru de familie îndreptățit 400 Lei. Ajutorul de vestiminte: pentru capul de familie 500 Lei, pentru membru 200 Lei.
4-6			2200	1800	4000	800	720	640	560	480	400	320			
7-9			2400	1900	4300										
10-12		X.	2	2600	2000	4600									
13-15				2800	2100	4900	900	810	720	630	540	450	360		
16-18				3000	2200	5200									
19-21			1	3300	2400	5700									
22-24				3600	2500	6100	1000	900	800	700	600	500	400		
25-27				3900	2600	6500									
28-30	IX.	3	4300	2700	7000										
31-33			4700	2800	7500										
34-36			5100	2900	8000	1300	1170	1040	910	780	650	520			
37-39		2	4700	2800	7500										
40			4700	2800	7500										
			5100	2900	8000										
		1	5100	2900	8000										
			5100	2900	8000										
	5100		2900	8000											